

עם אחד גורל אחד

מטרות

- לברר את מידת הקשר שבני נוער בישראל חשים כלפי יהודי התפוצות ולחזק את תחושת הסולידריות בין הנוער בישראל לתפוצות.
- לדון במערכת היחסים בין ישראל לתפוצות הנובעת מסולידריות זו.

עזרים

- איורים של יחסי ישראל-תפוצות (נספח 1)
- כרטיס משימה קבוצתית (נספח 2)
- דף מקורות (נספח 3)
- [מצגת תוצאות סקר 2016](#) (נספח 4)

מהלך הפעילות

שלב א' – פתיחה במליאה

המנחה יבקש מהמשתתפים להשיב על שאלות אלו:

1. האם יש לך קרובי משפחה בחו"ל?
2. אם כן, היכן הם גרים?
3. אם כן, מה מידת הקשר שלך אתם? (אין קשר, קשר רופף, קשר חזק)
4. אם יש קשר, באילו דרכים אתם שומרים על הקשר? (ביקורים, שיחות טלפון, ווטסאפ, רשת חברתית, אחר)
5. האם חשוב לשמור על קשר עם יהודי התפוצות? למה?

המנחה יסכם את תשובות המשתתפים וישקף את רמת הקשרים שבין חברי הקבוצה לקרוביהם בחו"ל ואת אופי הקשרים.

המנחה יחדד את תשובות הקבוצה לשאלת חשיבות שמירת הקשר עם התפוצות ויאמר שבפעילות זו הקבוצה תברר את מידת חשיבותו של קשר זה.

שלב ב' – אישי

כל משתתף יקבל דף ובו איורים המבטאים מערכת יחסים בין ישראל לתפוצות (נספח 1), על כל משתתף לבחור באיור המבטא בעיניו את הקשר הרצוי בין מדינת ישראל ליהודי התפוצות.

שלב ג' – בקבוצות

המשתתפים יתחלקו לקבוצות, כל קבוצה תמלא את המשימות שבכרטיס המשימה הקבוצתית (נספחים 2, 3)

שלב ד' – במליאה

הקבוצות יציגו את האיור שבחרו ויסבירו את תפיסתם ביחס לקשר שבין ישראל לתפוצות. המנחה ישאל שאלות מכוונות, כגון:

1. האם העיגולים שווים בגודלם? מה מייצגים הגדלים השונים?
2. התבוננו במרחקים שבין העיגולים הנפרדים ובגודלם של אזורי החפיפה בעיגולים הנושקים זה לזה. מה מביעים המרחקים ואזורי החפיפה? מה מחבר בינינו ובין יהודי התפוצות ומה מפריד בינינו? (אפשר להיעזר במקור שבנספח 3)
3. לדעתכם, מה מדינת ישראל אמורה להיות ליהודי התפוצות? (בית, מרכז, תפוצה משמעותית, תפוצה ככל התפוצות וכו')
4. האם על כל היהודים לחיות במדינת ישראל או שהם יכולים להיות מפוזרים בקהילות שונות בעולם? נמקו.
5. אילו שאלות נוספות בנוגע ליחסי ישראל-תפוצות האיורים מעלים?
6. אילו מגמות בדבר היחסים הרצויים בין ישראל לתפוצות מסתמנות בכיתה? (מידת הקרבה והריחוק, סוג היחסים, מקומה של המדינה בחיי התפוצות ואחריותה להן)
7. האם חשוב לקיים קשר עם יהודים חיים בחו"ל? מדוע? מה חשיבות הקשר ליהודי התפוצות? מה חשיבותו למדינת ישראל?
8. האם יהודי התפוצות צריכים לקיים קשר זה עם זה (לא רק בהקשר למדינת ישראל)?
9. המנחה יציג דוגמאות נבחרות מתוצאות סקר מ-2016 (נספח 4) וישאל האם תוצאות הסקר דומות לדעות שנשמעו בכיתה, במה? במידה והן שונות – כיצד נסביר זאת?
10. מה אתם יודעים על הקשר המתקיים כיום בין ישראל לתפוצות?

11. אילו גורמים מחלישים את הקשר שבין ישראל לתפוצות? מה יכול לחזק אותו?
12. האם הקשר בינינו לבין יהודי התפוצות תלוי בדבר? מה עלול לקרות אם הקשר בין ישראל לתפוצות לא יתקיים?
13. במקורות שקראתם הוזכרה האמרה "ישראל ערבין זה לזה". באילו תחומים אמרה זו יכולה לבוא לידי ביטוי?
14. מה אתם, כבני נוער, יכולים לתרום לקשר עם יהודי התפוצות?

לסיכום, המנחה יקרין את הסרטון "אחים מעבר לים" (חלק מתכנית חינוכית של משרד החינוך לחט"ב לחיזוק הקשר עם יהודי התפוצות):

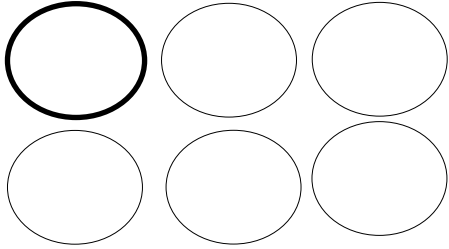
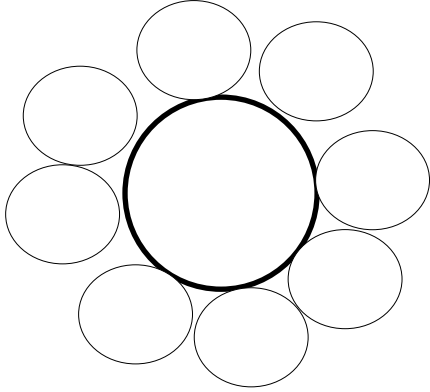
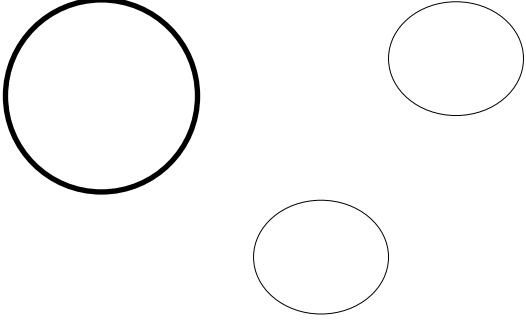
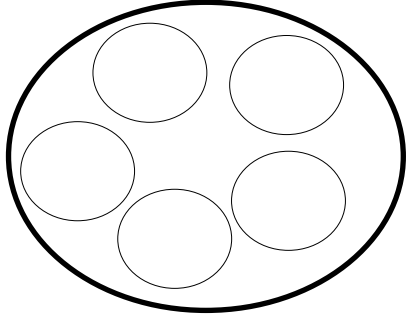
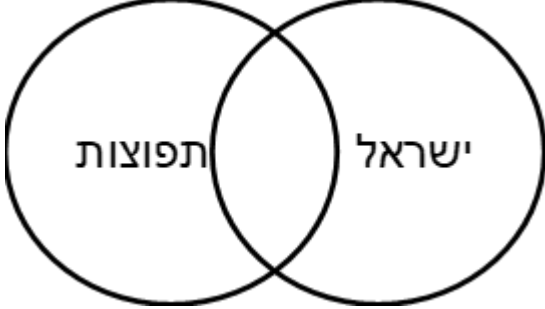
<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5295931,00.html>

המנחה יברר עם המשתתפים את תחושתם לאחר הצפייה בסרט בהקשר לתכנים שעלו במפגש.

המנחה יסכם את הפעילות ברוח הסרט וברוח דבריו של יאיר לפיד (קטע 4).

נספח 1: קשר ישראל-תפוצות

להלן סרטוטי מעגלים המבטאים קשר בין מדינת ישראל לתפוצות.
המעגל העבה מייצג את מדינת ישראל, והמעגלים הדקים מייצגים את התפוצות.
בחר בתרשים המבטא את הקשר הרצוי בין ישראל לתפוצות לדעתך.

ב. 	א.
ד. 	ג.
ו. אחר (צייר לבחירתך):	ה.

נספח 2: כרטיס משימה קבוצתית

- הראו זה לזה את האיורים שבחרתם ודונו בסיבות לבחירות השונות.
- קראו את המקורות המצורפים וכתבו לפחות שתי סיבות לחשיבות הקשר בין ישראל ליהודי התפוצות לפי המקורות היהודיים הבת מקראיים (מקור 1 – 3).
- מה דעתכם על דבריו של יאיר לפיד (מקור 4)?
- האם יש מקור ששינה את דעתכם בדבר הקשר הרצוי בין ישראל לתפוצות?
- בחרו באיור המשקף את דעת רוב חברי הקבוצה להצגה במליאה.

נספח 3: מקורות

1. מה אגוז זה אתה נוטל אחד מהפרי (ערימה) וכולם מידרדרים ומתגלגלים זה אחר זה, כך הם ישראל – קח אחד מהם וכולם מרגישים.

2. כל ישראל ערבים זה לזה. למה הם דומים? לספינה שנקרע בה בית אחד, אין אומרים: נקרע בית אחד בספינה, אלא נקרעה כל הספינה כולה.
(תנא דבי אליהו רבה יא)

3. הנוהג שבעולם, אדם נוטל אגודה של קנים – שמא יכול לשברם בבת אחת? ואילו נוטל אחת – אפילו תינוק יכול לשברם.
(מדרש תנחומא לפרשת ניצבים, א)

4. ואנחנו שייכים זה לזה. מפני שהפיצול בינינו – החלוקה בינינו – הם בסך הכל תאונה היסטורית. אם נדיז את הביוגרפיות של האבות שלנו והסבים שלנו חצי סנטימטר ימינה או שמאלה, אני יכולתי להיות אתם, ואתם יכולתם להיות אני. איפשהו בהיסטוריה המשפחתית של כל אדם שיושב בחדר הזה יש אדם שעומד על מזח בנמל ומנסה להחליט לאיזה כיוון הוא מפליג.

יאיר לפיד, ידיעות אחרונות, 19.5.2006

מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות
<http://edu.gov.il/noar/minhal/Pages/hp.aspx>

מאמר להעשרה:

[פרידמן, שוקי. מעמיות לאחווה, המכון הישראלי לדמוקרטיה, 2018](#)